

Factsheet

Scheiden van belang

Versie: 1.1 Doc.nr. 8 | Datum: maart 2024

In deze factsheet wordt aan de hand van voorbeelden uitgelegd wat Scheiding van belang is, waarom dit een belangrijk issue is en hoe je dient te handelen. Door belangen te scheiden, wordt belangenverstrengeling voorkomen.

In deze factsheet wordt het volgende behandeld:

1. Wanneer loop je risico?
2. Een voorbeeld
3. Voorkomen
 - Overijssel
 - Zwolle
 - Kampen
4. Nota 'Scheiding van belang RWS 2015/-16'

1. Wanneer loop je risico?

Stel:

Je organisatie staat aan het begin van een aanbesteding. Je huurt t.b.v. goede voorbereiding een externe adviseur in om gebruik te maken van zijn of haar kennis en ervaring m.b.t de markt en inhoudelijke vakkennis. De adviseur geeft tijdens het voorbereidingstraject input voor de uiteindelijke aanbestedingsstukken. Ook geeft hij of zij adviezen aan bedrijven die inschrijven op aanbestedingen of is in dienst bij een inschrijvende onderneming.

Het risico:

Hoe onafhankelijk is de externe adviseur? Hoe ben je er zeker van dat de adviseur het traject niet zodanig stuurt dat hij één van de potentiële leveranciers een voordeel geeft bij de inschrijving?

Ook dien je rekening te houden met de 'schijn van belangenverstrengeling'. Verliezers van een aanbesteding grijpen alles aan om hun positie te verstevigen en die van de opdrachtgever te verzwakken. Ook als deze persoon op een andere

wijze betrokken is bij het project zijn er risico's. In rechtszaken wordt nogal eens de positie van de adviseur ingebracht. Probeer dan nog maar eens aan te tonen dat er echt geen sprake is van belangenverstrengeling en dat je er alles aan hebt gedaan om dat te voorkomen.

2. Een voorbeeld

Voor de uitvoering van het project 'Printen & Papier' waren er extra mensen nodig. Vooral deskundigen uit de drukkers wereld, die ook de papiermarkt goed kennen. Adriaan van bureau Xerografie Nederland helpt de aanbestedende dienst. Dit bedrijf detacheert niet alleen, maar is ook leverancier van printers, papier etc. Onderdeel van het project is het houden van een Europese aanbesteding voor de levering van nieuwe printers voor de aanbestedende dienst, inclusief bijbehorend papier. Adriaan zal hier als deskundig adviseur ook bij betrokken zijn. Heel handig want hij kent de markt als geen ander en weet ook precies welke eisen en wensen beter wel of niet kunnen worden gesteld. Daarbij kan hij ook nog eens de implementatie goed verzorgen. Hij is een grote aanwinst voor het project. Adriaan heeft beloofd dat hij tijdens zijn adviesklus bij de aanbestedende dienst, geen informatie zal verstrekken aan zijn werkgever. Daarbij heeft hij al de geheimhoudingsverklaring ondertekend die bij de receptie van de aanbestedende dienst ligt.

Alles leek geregeld, maar toch...

Eén van de ondernemers die de opdracht niet krijgt, dagvaardt de aanbestedende dienst en deze moet bij de rechtbank verschijnen. De verliezende partij stelde dat de adviseur die de aanbestedende dienst ondersteunde toen hij in dienst was bij de winnende onderneming en dat hij hielp met de voorbereiding en uitvoering van de aanbesteding, waaronder de beoordeling. Welke rol de adviseur ook gehad heeft, de aanbestedende dienst heeft een rechtszaak. Dit betekent sowieso kosten en vertraging. Ook imagooverlies en de kans dat de aanbesteding opnieuw gedaan moet worden, is niet ondenkbaar.

3. Voorkomen van belangenverstrengeling

Een inschrijver kan verschillende dingen doen n.a.v. een afwijzing. Een afgewezen inschrijver doet dit op basis van de demotivering die hij/zij heeft ontvangen bij de afwijzing.

Uitgangspunt: je mag niet zomaar een partij uitsluiten van deelname aan een (Europese) aanbesteding. Het makkelijkst zou immers zijn om het bedrijf waar de adviseur werkt te verbieden om in te schrijven op de aanbesteding. Maar dan loop je de kans dat je de beste offerte mist.

Inkoopbeleid ZKO:

In het gezamenlijke inkoopbeleid is opgenomen dat de nota "Scheiding van belang RWS 2007" onderdeel is van het beleid. In deze nota (te vinden in het inkoopportal) staat duidelijk beschreven welke maatregelen in diverse situaties genomen kunnen worden, zoals bijvoorbeeld:

- het laten ondertekenen door de ingehuurde kracht (A) van een specifieke geheimhoudingsverklaring, die geldt voor de betreffende aanbesteding waarbij iemand betrokken is;
- het bedrijf (X) die de kracht heeft geleverd, kan worden verzocht om een plan op te stellen waaruit kan worden afgeleid hoe zij belangenverstrengeling voorkomen. Bijvoorbeeld door aan te geven dat A absoluut niet betrokken zal zijn bij een mogelijke inschrijving, dat bestanden van A vertrouwelijk zijn en niet door anderen bekeken kunnen worden etc. Omdat dit per keer maatwerk zal zijn, zijn hier geen specifieke voorbeelden voor. Neem bij twijfel contact op met SSC Ons team Inkoop;

- zorg binnen het project zelf voor een duidelijke scheiding van EDO-mappen en autorisaties; zorg dat de taken/bevoegdheden van de in te huren kracht (A) duidelijk beschreven zijn. Is A tot en met de beoordeling van de aanbesteding betrokken? Dan moet zijn werkgever (X) hoe dan ook worden uitgesloten van deelname aan de aanbesteding.

4. Nota 'Scheiding van belang RWS 2015/- 16'

Rijkswaterstaat (RWS) hanteert al sinds 2007 de Nota scheiding van Belang waarin richtlijnen en maatregelen staan om belangenverstrengeling te voorkomen. De nieuwste versie is die uit 2015/-16. Zwolle, Kampen en Overijssel hebben deze beleidslijn overgenomen. Deze nota geeft een eerste inkijk op welke wijze te handelen als er mogelijk sprake is of kan zijn van belangenverstrengeling.

In het Inkoopportal is deze nota te vinden (bij Wet- en regelgeving)

Vragen? Neem contact op met ONS: Team Inkoop – en contractmanagement, inkoop@zwolle.nl